

نگاهی به رموز موفقیت برنامه محفل

پیش‌تاز در تلویزیون و فضای مجازی

صفحه ۶

از تبریز تا واتیکان

مرحوم استاد خسروشاهی در دوران رژیم ستمشاهی تکلیف خود را در تبلیغ و نشر معارف می‌دانست

۱۱۱

هویت ایرانی در قاب سینمای ملی

در مدرسه نقد جام‌چم سینمای ملی و ارزش‌های ایرانی بررسی شد

۸۱

جز آستان توام در جهان پناهی نیست

گزارش «جام‌چم» از پشت صحنه برنامه «پناه» در شبکه ۲ که هرشب شما را به حرم مطهر رضوی می‌برد

۱۰۱

زاویه دید

نویسنده کتاب «رازهای دوبلین»

در تلاش است خلأهای موجود در تاریخ شفاهی ورزش ایران را پر کند

چرا «چپرو» ناکام بود؟

ارش شفاهی گروه فرهنگ و هنر

استقبالی که از کتابش شد، او را مصمم کرد که کارش را جدی‌تر بگیرد. سوزه کتاب دوم، با کتاب اول متفاوت بود. سوزه در دسترس نبود، چرا که از دنیا رفته و او کسی نیست جز میروسلو بلاژیچ، معروف به چپرو، سرمربی سابق تیم‌های ملی ایران، سوئیس، بوسنی و کرواسی.

زندگی یک انسان خاص

بلاژیچ چهره بسیار خاصی بود. کارنامه ورزشی روشنی داشت و قبل از این که مربی ایران شود، در مسابقات یورو ۹۶ و جام جهانی ۹۸ هدایت تیم ملی کرواسی را به عهده داشت و چشم‌های جهانیان را خیره کرد. تعامل او با خبرنگاران و تصویری که از خودش در رسانه‌ها ساخته بود، ویژه بود و از همه مهم‌تر این که بعد از موفقیت ایران در رسیدن به جام جهانی ۹۸، انتظار همه این بود که بتواند ایران را با قدرت و سرعت به جام جهانی ۲۰۰۲ برساند. انتخاب او به عنوان سوزه کتاب با نگاهی به همین جذابیت‌ها

ورزش از پدیده‌های مورد توجه جامعه ایران است و البته در میان رشته‌های ورزشی، فوتبال به اندازه‌ای که در کشور ما به اندازه‌ای که در کشورهای دیگر رایج است، کتاب‌های مربوط به این رشته پرطرفدار منتشر نمی‌شوند. در بازار کتاب جهان، کتاب‌های ورزشی به خصوص آنهایی که به تاریخ شفاهی و خاطرات ستارگان رشته‌های ورزشی می‌پردازند، همیشه مورد توجه و پرطرفدار بوده‌اند. در سال‌های اخیر چند کتاب در این خصوص به فارسی ترجمه شده‌اند که از جمله می‌توان به خاطرات ورزشکارانی چون مارادونا، محمد علی کلی، سرالکس فرگوسن، ماریا شاراپووا، محمد صلاح و... اشاره کرد.

سوزه‌ای که در دسترس نیست

در ایران، کتاب‌های خاطرات شفاهی ورزش واقعا کم هستند و ما از مرور و بازخوانی بسیاری از لحظات تلخ و شیرین ورزش خود غفلت کرده‌ایم. یکی از کسانی که در این زمینه همت خود را صرف کرده و می‌خواهد این خلأ را در حوزه کتاب‌های تألیفی تاریخ شفاهی پر کند، جواد رستم‌زاده است. او یکی از خبرنگاران و ورزشی‌نویسان با سابقه است که سال‌ها در مقام دبیر سرویس ورزشی روزنامه قدس فعالیت می‌کند. نخستین کتاب او در این حوزه «تو خداداد عزیزی هستی»، به بازخوانی خاطرات زندگی ورزشی این بازیکن اسبق تیم ملی ایران اختصاص داشت. این کتاب سال ۱۴۰۲، مورد توجه قرار گرفت و در همان سال نامزد دریافت جایزه ادبی جلال آل احمد شد. اگرچه رستم‌زاده نتوانست جایزه را از آن خود کند اما این تجربه نخست و

رازهای دوبلین

نویسنده: جواد رستم‌زاده
مقدمه: برانکو ایوانکوویچ

بوده است اما رستم‌زاده سعی کرده خلأ نبود سوزه اصلی کتاب را با گردآوردن مجموعه‌ای از اطلاعات، اسناد و راستی‌آزمایی اسناد و ادعاها به دست آورد. او در این مسیر از دو نفر از کسانی که در آن دوره به بلاژیچ نزدیک بوده‌اند، استفاده زیادی کرده است. یکی رضا چلنگر که در آن زمان به عنوان مترجم تقریباً همیشه با او بود و دیگری برانکو ایوانکوویچ که در آن زمان مربی تیم ملی و دستیار چپرو بود و بعد از رفتن او، جانشینش در کسوت سرمربی تیم ملی ایران شد. برانکو بر کتاب مقدمه‌ای هم نوشته که بلاژیچ را پدر معنوی خود معرفی کرده است.

یک دوران ویژه

علاوه بر جذابیت شخص چپرو، آن دوره خاص، دوره‌ای پر حرف و حدیث و پر برخورد در تیم ملی بوده است. ناکامی تلخ و بزرگ راه‌یافتن ایران به جام جهانی، چه دلیلی داشت؟ چرا ایران درست در زمانی که همه چیز دست خودش بود، در بازی سرنوشت‌ساز بحرین، آن شکست تلخ و تاریخی را متحمل شد و با دستان خود عرستان را راهی جام جهانی کرد؟ چرا با وجود این که ایران در آن زمان یکی از بهترین سرمربیان وقت جهان را استخدام کرده بود و مردی که با تیم ملی کرواسی در جام جهانی ۱۹۹۸ به مقام سوم رسیده بود، روی نیمکتش نشسته بود، حتی بعد از شکست دادن تیم قدرتمند ایرلند در تهران، یک تیم شکست خورده ماند و اشک و آه همه را درآورد؟ نقش کسانی که با گفته‌ها و تحرکات خود، وحدت و همدلی را در داخل اردوی تیم ایران از میان بردند، چقدر بود؟ این شکست را باید به پای چپرو نوشت یا منتقدان داخلی اش که از همه چیز ایراد می‌گرفتند و شکاف در اردوی تیم ملی را تشدید کردند یا هر دو مقصرند؟ کتاب از این جنبه، درسی هم برای خواننده دارد. چطور ممکن است یک ایده و یک آرزوی دسته جمعی و ملی، قربانی خواست‌های گروهی و فردی شود و نتیجه به وجود آوردن شکاف و تقار در داخل یک جبهه متحد چیست؟ از این جنبه شاید کتاب، درس‌های مدیریتی و حتی سیاسی هم برای مخاطبش داشته باشد اگرچه چنین ادعایی ندارد. نویسنده سعی کرده با جمع کردن مجموعه‌ای از اسناد دست اول، مصاحبه‌های فراوان و بررسی جنبه‌های مختلف رویدادها، روایتی خواندنی و دست‌اول از ماجرا بدهد و درس گرفتن از کتاب، به عهده خواننده است.

یادداشت

حجت الاسلام محمد امیری / استاد حوزه

رمضان ماه همدلی

یکی از فلسفه‌های روز بعد اجتماعی آن است، پیامبر (ص) فرمود: «و هو شهر المواساة» ماه رمضان، ماه همدردی است.

روزه ماه رمضان از تعالیم شگفت اسلام است که با آداب و شرایط خاص خود علاوه بر فواید بسیار جسمی و روحی که دارد، فرد مسلمان را در معرض یک تجربه واقعی از گرسنگی و محرومیت قرار می‌دهد و به این وسیله حس همدلی و همدردی با نیازمندان را در او زنده نگه می‌دارد. از فایده‌های روزه، باخبر شدن اغنیاء از حال فقر است. هشام بن حکم می‌گوید: از امام صادق (ع) از چرایی وجوب روزه پرسیدم، ایشان در پاسخ فرمودند: علت وجوب روزه این است که ثروتمند و مستمند با هم یکسان شوند؛ زیرا شخص متمکن و پولدار، هرگز احساس گرسنگی را درک نکرده تا بر شخص فقیر و بیچاره رحم کند. برای آن که هر وقت هرچه خواسته، در اختیار او بوده است و رنج و سختی نکشیده؛ پس خدای تعالی خواست به وسیله روزه بین بندگان تساوی برقرار فرماید و به ثروتمند طعم و مزه گرسنگی را بچشاند و این درد را برای او واضح و ملموس کند؛ تا شاید دلش برای بیچارگان نرم شود و بر گرسنگان ترجم کند. «اما العله فی الصیام لیستوی به الغنی و الفقیر و ذلک لان الغنی لم یکن لیجد مس الجوع فی رحم لئالغنی لما اراد شیئا قدر علیه فاراد الله عزوجل ان یستوی بین خلقه و ان یدیق الغنی من الجوع و الالم لیرق علی الضعیف فی رحم الجائع». بنابراین یکی از مهم‌ترین منافع روزه این است که به انسان هشدار می‌دهد که مسلمان تنها نماز، عبادت، زیارت و اصول عبادی اسلام را بجا آوردن نیست؛ بلکه باید از حال فقیران و مستمندان نیز مطلع شد و به آنها رسیدگی کرد؛ زیرا هر اجتماعی که اغنیای آن به فکر مستمندان باشند روی فقر و محرومیت را نخواهند دید و این از فواید روزه به شمار می‌آید.

تقویت هنجارهای اجتماعی

روزه با توجه به این که در اسلام زمان خاصی به آن اختصاص داده شده، در ایجاد و تقویت هنجارهای مذهبی در جامعه، نقش بسزایی دارد. نمودهای اجتماعی ماه روزه دارای تغییرات ساعات کار و خواب و بیداری مردم، تعطیلی غذایه‌فروشی‌ها در طول روزه، ممنوعیت دخانیات، برپایی افطاری‌ها و مجالس مذهبی و... با تأثیری که بر فضای عمومی جامعه می‌گذارد، موجب تقویت هنجارهای دینی و دعوت افراد به همنوایی درونی و ظاهری با فرهنگ دینی و هماهنگ شدن با اخلاق و رفتار مذهبی می‌شود. افراد در جامعه اسلامی در ماه رمضان با مشاهده روزه‌دار بودن اکثریت جامعه و حالت ویژه‌ای که فضای جامعه در شب و روز این ماه به خود می‌گیرد، یکی از دو نوع احساس درونی متفاوت را تجربه می‌کنند: در افراد متدین و روزه‌دار احساس هماهنگی و همرنگی اعتقادی با دیگران و روحیه اعتماد به نفس مذهبی بیشتر پدید می‌آید و در افراد لاابالی و بی‌اعتنا به احکام دینی نوعی احساس ناخوشایند ناهمنوایی و ناهم‌رنگی با جمع بروز می‌کند که از نظر روانی می‌تواند منتهی‌کننده یا بازدارنده و تغییردهنده رفتار باشد. بی‌شک هریک از این دو پیامد روانی، به حفظ و ارتقای سطح دینداری جامعه و امنیت روانی فرد مسلمان در جامعه اسلامی کمک می‌کند. بنابراین تعجب‌برانگیز نیست که هر ساله، طبق آمارهای رسمی نهادهای انتظامی و قضایی، میزان تخلفات و جرایم مختلف در طول ماه رمضان، کاهش چشمگیری پیدا کرده است.

پیوندهای دوستانه و خانوادگی

بی‌تردید یکی از عوامل تقویت روابط اجتماعی خاص در گروه دوستان، خویشان و همسایگان، رفت‌وآمدهایی است که بر اساس دعوت و اجابت برای وعده‌های غذایی صورت می‌گیرد، علاوه بر فایده‌ای که از نظر برآوردن نیازهای عاطفی و پرورش شخصیت کودکان دارد، برای خود بزرگسالان بسیار مفید و می‌توان گفت برای سلامت روانی‌شان حیاتی است.

اکنون در دنیایی که به سرعت رو به فردیت و دوری عاطفی افراد از یکدیگر حرکت می‌کند و به تدریج ارتباطات خانوادگی و خویشاوندی را تضعیف می‌کند، ماه مبارک رمضان فرصتی برای مقابله بر این جبر نامیمون دنیای مدرن است. توصیه‌های مؤکد اولیای دین بر افطاری دادن در این ماه شریف از یک سو و تأکید بر اجابت دعوت دیگران از سوی دیگر، از عواملی است که به طور محسوس، بهبودی و تقویت روابط دوستانه و خویشاوندی افراد و خانواده‌ها را در جامعه اسلامی در ماه رمضان موجب می‌شود. البته باید توجه داشت که افطاری رختن و افطاری دادن نیز همچون هر نوع تعامل اجتماعی دیگر، در معرض آفتی قرار دارد که ممکن است در صورت بی‌توجهی، فواید آن را تحت‌الشعاع قرار دهد. به عنوان مثال هم‌چشمی و رقابت‌کردن در بالا بردن کیفیت و کمیت پذیرایی‌ها، داشتن توقعات غیرواقعی از یکدیگر در دعوت یا اجابت شدن، به زحمت انداختن بیش از حد همسر و لاابالی و بی‌اعتنا به احکام دینی نوعی احساس ناخوشایند ناهمنوایی و ناهم‌رنگی با جمع بروز می‌کند که از نظر روانی می‌تواند منتهی‌کننده یا بازدارنده و تغییردهنده رفتار باشد. بی‌شک هریک از این دو پیامد روانی، به حفظ و ارتقای سطح دینداری جامعه و امنیت روانی فرد مسلمان در جامعه اسلامی کمک می‌کند. بنابراین تعجب‌برانگیز نیست که هر ساله، طبق آمارهای رسمی نهادهای انتظامی و قضایی، میزان تخلفات و جرایم مختلف در طول ماه رمضان، کاهش چشمگیری پیدا کرده است.

عامل ازدیاد صبر جامعه

هیچ جامعه‌ای اگر تحمل ناگواری‌ها را نداشته باشد، بر مشکلات مختلف و بر دشمنان خویش نمی‌تواند پیروز شود. با صبر و مقاومت است که می‌تواند به پیکار ستمگران رفت و دست ستمگران را کوتاه کرد. روزه به ویژه در روزهای گرم و طولانی تابستان که فشار تشنگی طاقت‌فرسا می‌شود، به طور چشمگیری به انسان صبر و مقاومت می‌بخشد و تحمل رنج و سختی را بر آدمی آسان می‌سازد؛ لذا در قرآن کریم از روزه به صبر تعبیر شده است: «و استعینوا بالصبر و الصلوه. از صبر و نماز کمک بگیرید».